

## Determination of the Relationship Between Problematic Mobile Phone Use and Communication Skills Together with Social Support

### *Cep Telefonu Problemleri ile İletişim Becerileri ve Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi*

Nur Özlem Kılınç<sup>1</sup>, Nihan Türkoğlu<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği, Elazığ, Türkiye

<sup>2</sup>Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği, Erzurum, Türkiye

#### ABSTRACT

**Objective:** This is a descriptive and cross-sectional study conducted to assess the relationship between problematic mobile phone use of nursing students and their communication skills together with social support levels.

**Methods:** The population of the study was created by 210 students enrolled at the faculty of health sciences of a university in the east of Turkey, and the sample was created by 190 persons who volunteered to participate in the study and who were continuing their education during the date of the study. "Descriptive Information Form," "Problematic Mobile Phone Use Scale," and "Assessment of Communication Skills Scale" were used in the collection of data.

**Results:** Mean score from problematic mobile phone use of students that participated in the study was determined as  $28.64 \pm 8.96$  while their mean communication skills score was determined as  $75.28 \pm 10.88$ . The negative relationship was determined between Problematic Mobile Phone Use and Communication Skills Assessment, and a statistically significant decrease was established in the score received from the communication skills assessment scale as problematic mobile phone use increased ( $P < .001$ ).

**Conclusion:** As problematic the use of mobile phone that is used by all of the students participating in the study increases, the communication skills decrease.

**Keywords:** communication, mobile phone, nursing, problematic use, social support

#### Corresponding author:

Nur Özlem Kılınç

#### E-mail:

nozlemkilinc@gmail.com

Received: July 5, 2021

Accepted: December 6, 2021

Cite this article as: Kılınç NÖ, Türkoğlu N. Determination of the relationship between problematic mobile phone use and communication skills together with social support. *Neuropsychiatr Invest.* 2021;59(3):76-82.



This work is licensed under a Creative Commons Attribution NonCommercial 4.0 | International License

## ÖZ

**Amaç:** Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin cep telefonunu problemleri ile iletişim becerileri ve sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tanımlayıcı-kesitsel tasarımda yapılmıştır.

**Yöntemler:** Araştırmanın evrenini Türkiye'nin doğusunda bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesine kayıtlı olan 210 öğrenci, örneklemini ise araştırma tarihinde öğrenimine devam eden, araştırmaya katılmaya gönüllü olan 190 kişi oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında "Tanımlayıcı Bilgi Formu," "Cep Telefonunu Problemleri Kullanım Ölçeği" ve "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır.

**Bulgular:** Araştırmaya katılan öğrencilerin cep telefonunu problemleri kullanım ölçeği puan ortalaması  $28,64 \pm 8,96$ , iletişim becerileri puan ortalaması ise  $75,28 \pm 10,88$  olarak saptanmıştır. Araştırmada, Cep Telefonu Problemleri Kullanımı ile İletişim Becerileri Değerlendirme arasında negatif bir ilişki olduğu ortaya çıkmış, cep telefonu problemleri kullanım arttıkça iletişim becerileri değerlendirme ölçeği puanında istatistiksel olarak anlamlı bir azalma olduğu saptanmıştır ( $P < ,001$ ).

**Sonuç:** Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamının kullandığı cep telefonunun problemleri kullanım arttıkça iletişim becerileri azalmaktadır.

**Anahtar Kelimeler:** Cep telefonu, hemşirelik, iletişim, problemleri kullanım, sosyal destek

## GİRİŞ

Günümüzde cep telefonu, konuşmanın yanı sıra sosyal medya ve internet gibi kaynaklara ulaşım için de kullanılan, hayatımızın vazgeçilmez bir parçasıdır ve tüm dünya nüfusunun neredeyse tamamına yakını cep telefonu kullanmaktadır.<sup>1-5</sup>

Özellikle akıllı telefonlarının pek çok işlevinin olması (iletişim kurma, bilgi arama, oyunlar ve uygulamalar, fotoğraf/video çekme gibi), yüksek bellek kapasitesi ayrıca istenilen her an internete kolaylıkla ulaşımı sağlaması gibi özellikleri sayesinde; kullanım süresi giderek artmaktadır.<sup>2,6,7</sup>

Dünya genelindeki dijital verileri ortaya koyan ve küresel dijital karne olarak da kabul edilen We Are Social'ın 2021 yılı raporuna göre; tüm dünyada insanlar, günlük yaklaşık 7 saatini internette geçirmektedir. Bu da hayatımızın yaklaşık yüzde 42'sini çevrimiçi olarak geçirdiğimiz anlamına gelmektedir. Tüm dünyada internet erişiminin %92,6'sının cep telefonları ile yapıldığı ve cep telefonu kullanıcı sayısının 2020 yılı başından 2021 yılına kadar 1,8 arttığı rapor edilmektedir.<sup>1</sup>

Aynı rapora göre; Türkiye'de insanlar günlük yaklaşık 8 saat internet kullanımı ile bu açıdan dünya ülkeleri arasında 12. sırada yer almaktadır.<sup>1</sup> TÜİK'in 2020 yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması'na göre; 16-74 yaş arası nüfusun neredeyse tamamı (%95,3) cep telefonu kullanmaktadır.<sup>8</sup> Bu veriler, Türkiye'de internet ve cep telefonu kullanımının oldukça yaygın ve Dünya ortalamasının üzerinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Cep telefonlarının bireylerin ihtiyaçlarından fazla ve aşırı kullanımı cep telefonunun problemleri kullanım davranışını ortaya çıkarabilmektedir.<sup>9-11</sup> Son zamanlarda yapılan çalışmalar cep telefonunun problemleri kullanıldığını ve cep telefonunu bağımlılığı kavramının giderek arttığını ortaya koymaktadır. Problemleri ve aşırı cep telefonu kullanımı, kişilerde fiziksel, psikolojik ve sosyal pek çok sorunun ortaya çıkmasına neden olmaktadır.<sup>2,4,5,12</sup>

Roser ve arkadaşlarının İsviçre'de adölesanların problemleri cep telefonu kullanımı ve akıl sağlığı ile ilgili yaptıkları bir çalışmada; problemleri cep telefonu kullanımı, bozulmuş psikoloji, bozulmuş

ebeveyn ve okul ilişkileri ve daha fazla davranış problemi ile ilişkilendirilmiştir.<sup>5</sup> Ayrıca benzer şekilde depresyon, anksiyete gibi semptomlarla da ilişkilendiren çalışmalar mevcuttur.<sup>10,12-14</sup>

Yapılan çalışmalarda, cep telefonu problemleri kullanımının ve cep telefonu aracılığıyla erişilen sosyal medya kullanımının özgüveni azalttığı, kişilerarası iletişimde başarısızlık ve yalnızlığa neden olduğu, uyku kalitesini bozduğu ortaya koyulmuştur.<sup>2,14-16</sup>

Oysaki bir iletişim aracı olan cep telefonunun kişiler arası iletişimi arttırması ve sosyalleşmeyi olumlu etkilemesi beklenmektedir.

Cep telefonunun problemleri kullanımının sosyal sağlık ve iletişim üzerindeki etkileri önemli ve araştırılması gereken bir konudur. Literatürde, hemşirelerde ve hemşirelik öğrencilerinde problemleri kullanımın sosyal sağlık ve iletişim üzerine etkilerini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Hemşirelik öğrencileri ise, hem gelecekte yüz yüze iletişimin vazgeçilmez olduğu mesleklerden birini icra edecekleri için hem de cep telefonu problemleri kullanım açısından riskli olan üniversite döneminde oldukları için özellikle ele alınması gereken bir gruptur.<sup>17</sup> Hemşirelerin hasta ve yakınlarıyla etkili iletişim ve kişilerarası ilişkiler geliştirmesinin tedaviye uyumu, iyileşme sürecini, sağlığın koruma ve geliştirilmesini, motivasyonun artmasını ve anksiyetenin azalmasını olumlu etkilediği belirlenmiştir.<sup>18</sup> Hemşirelerin gerek hasta ve yakınları gerekse birlikte çalıştığı ekip arkadaşlarıyla sürekli iletişim içinde olması ve sosyal uyumunun iyi olması önemlidir. Bu çalışma, bu nedenle birer hemşirelik adayı olan hemşirelik bölümü öğrencilerinin cep telefonu problemleri kullanım düzeyi ile iletişim becerileri ve sosyal destek arasındaki ilişkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

## Araştırmanın Hipotezleri

H0: Öğrencilerin cep telefonu problemleri kullanım düzeyleri ile iletişim becerileri arasında fark yoktur.

H1: Öğrencilerin cep telefonu problemleri kullanım düzeyleri ile iletişim becerileri arasında fark vardır.

## YÖNTEM

Kesitsel tipteki bu araştırma, bir üniversitenin hemşirelik fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin "Cep Telefonu Problemleri Kullanımı İle

İletişim Becerileri ve Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi' amacıyla yapılmıştır.

### Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesinde bir üniversitenin hemşirelik fakültesine kayıtlı olan 210 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada; 0,03 etki büyüklüğü (cohen kriterleri kullanılarak), 0,05 yanılma düzeyi ve 0,95 temsil gücüyle gerekli olan minimum örneklem sayısı güç analiziyle 138 kişi bulunmuştur. Araştırmada örneklem seçiminde tüm öğrencilere ulaşılmış ve araştırma, gönüllü olarak çalışmayı kabul eden 190 öğrenci ile tamamlanarak, evrenin %90'ı araştırmaya dâhil edilmiştir.

### Veri Toplama

Araştırmanın verileri, Mart-Haziran 2018 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Verilerin toplanmasında "Tanımlayıcı Bilgi Formu", "Cep Telefonunu Problemleri Kullanım Ölçeği" ve "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Bu çalışma için üniversitede sağlık bilimleri fakültesi'nde başka bir bölümde öğrenim gören 20 öğrenci ile pilot uygulama yapılmıştır. Veriler yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır.

### Veri Toplama Araçları

**Tanımlayıcı Bilgi Formu:** Bu araştırmaya katılmayı kabul eden katılımcılara tanıtıcı bilgileri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Bu form, sosyo-demografik özellikler (yaş, cinsiyet, sınıf, gelir düzeyi) ve konuyla ilgili soruları içeren toplam 12 sorudan oluşmaktadır.

**Cep Telefonunu Problemleri Kullanım Ölçeği:** Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeği (PU), Augner ve Hacker<sup>13</sup> tarafından Avusturya'da geliştirilmiştir. Ölçek cep telefonu aşırı kullanımı, cep telefonu ile bazı psikolojik değişkenlerin ilişkisi ve cep telefonunun uzun süreli kullanımına bağlı oluşabilecek olumsuz etkileri ölçmek amacıyla Almanca olarak geliştirilmiştir. Ölçek, Türkçeye Tekin ve ark<sup>19</sup> tarafından uyarlanmıştır. Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeği; bağımlılık, sosyal ilişkiler ve sonuçlar olmak üzere üç alt bölüme ayrılmıştır. Bağımlılık ve sosyal ilişkiler bölümünde yer alan her bir madde 0-4 puan (0= kesinlikle katılmıyorum, 4= kesinlikle katılıyorum), sonuçlar bölümünde yer alan her bir madde ise 0 (hiç) – 4 (çok sık) puan likert skalası aracılığı ile puanlandırılmaktadır. Alınan her bir cevabın puanları toplanarak toplam puana ulaşılmaktadır. Ölçeğin tamamı için toplam puan 0-80 arasında değişmektedir. Yüksek puan almak kişinin cep telefonunu problemleri kullandığını göstermektedir. Ölçeğin güvenilirlik analizleri için hesaplanan cronbach alfa değeri 0,85'dir.<sup>19</sup> Bu araştırmada cronbach alfa 0,78 olarak saptanmıştır.

**İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği:** Bireylerin iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiklerini anlamak amacıyla Korkut (1996) tarafından geliştirilmiş, "her zaman" dan "hiçbir zaman" a kadar derecelendirilmiş, 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçek toplam 25 ifadeden oluşmaktadır. Elde edilebilecek en yüksek puan 100, en düşük puan ise 0 dir. Puanın fazla oluşu bireylerin iletişim becerilerini olumlu yönde değerlendirdiklerini yansıtmaktadır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları aynı kişi tarafından yapılmış ve alfa iç tutarlılık katsayısı 0,80 bulunmuştur.<sup>20,21</sup> Bu çalışmada iç tutarlılık katsayısı 0,89 olarak belirlenmiştir.

### İstatistiksel Analiz

Toplanan verilerin analizi Statistical Package for Social Science 22.00 (IBM SPSS Corp., Armonk, NY, USA) Paket Programı kullanılarak

yapılmıştır. Araştırma verileri değerlendirilirken, tanımlayıcı istatistiksel metotların (Ortalama, standart sapma, Medyan, Frekans, Oran, Minimum, Maksimum) yanı sıra verilerin dağılımı Shapiro Wilk testi ile değerlendirilmiştir. Ayrıca verilerin analizinde; yüzdellik oran, frekans, korelasyon testleri; ayrıca iki grup karşılaştırmalarında bağımsız gruplarda t testi ve Mann Whitney-U, ikiden fazla grup karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi ve Kruskal Wallis Testi testi kullanılmıştır.

### Etik İlkeler

Araştırmanın yürütülebilmesi için, Bingöl Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan (Tarih: 5 Haziran 2015, No: 79879538/044) izin alınmıştır. Öğrencilere gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra, gönüllülük ve gizlilik ilkesi doğrultusunda veriler toplanmıştır.

### BULGULAR

Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklere göre Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeği ve İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği puan ortalamalarının dağılımları görülmektedir. Araştırma kapsamına giren öğrencilerin %75,3'ü kadın, %50,6'sı 20-23 yaş aralığında, %54,2'sinin aylık gelirleri giderlerine denk olduğu belirlenmiştir. Araştırma kapsamına giren öğrencilerin %61,6'sının 1. sınıf öğrencisi olduğu, annelerinin %58,4'ünün ilköğretim mezunu, babalarının %48,4'ünün ilköğretim mezunu olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf, gelir, anne baba eğitim durumlarına göre ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır (Tablo 1).

Öğrencilerin sosyal destek ve iletişime ilişkin özelliklerine göre Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeği ve İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği puan ortalamalarının dağılımı Tablo 2'de verilmiştir. Öğrencilerin iletişime yönelik bilgileri incelendiğinde; %64,2'sinin öğrenimi süresince iletişim dersi aldığı belirlenmiştir. Öğrencilerin sosyal hayatı değerlendirmeleri istendiğinde %44,7'si iyi olarak nitelendirmiş, %66,8'i sosyal desteği ailesinden aldığını belirtmiştir. Öğrencilere "iletişim cep telefonundan etkilenir mi?" diye sorulduğunda %96,3'ü evet şeklinde yanıt vermiştir. Öğrencilerin %56,8'i cep telefonunu sosyal medya amacıyla kullandığı ve %48,9'u günde 3-4 saat arasında cep telefonu kullandığı belirlenmiştir (Tablo 2). Öğrencilerden sosyal hayatı çok iyi olarak belirtenlerin İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği puan ortalamasının daha yüksek olduğu ve gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ( $P < ,001$ ). Öğrencilerden özel bir kişiden sosyal destek aldığını belirtenlerin Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeği puan ortalamasının aile ve arkadaşlarından destek alanlara göre daha yüksek olduğu ve gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ( $P < ,001$ ). Öğrencilerin cep telefonunu sosyal medya amacı ile kullananların Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeği puan ortalamasının diğer gruplara göre daha yüksek olduğu ve gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ( $P < ,001$ ).

Araştırmada, öğrencilerin cep telefonu problemleri kullanım ölçeği puan ortalaması  $28,64 \pm 8,96$ , iletişim becerilerini değerlendirme ölçeği puan ortalaması  $75,28 \pm 10,88$  olarak saptanmıştır (Tablo 3).

Araştırmada, öğrencilerin Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeği puan ortalamaları ile İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği puan ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon Analizi ile incelenmiştir. Cep Telefonu Problemleri Kullanımı ile İletişim

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Ölçek Puan Ortalamalarının Dağılımı

Özellikler	Sayı	%	Cep Telefonu Problemlili Kullanım Ölçeği	İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği
<b>Cinsiyet</b>				
Kadın	143	75,3	29,31 ± 9,46	76,02 ± 10,74
Erkek	47	24,7	26,59 ± 6,93; t = 1,815; P = ,071	73,06 ± 11,13; t = 1,622; P = ,106
<b>Yaş</b>				
17-19 yaş	83	43,7	26,22 ± 7,54	75,72 ± 9,67
20-23 yaş	100	52,6	29,71 ± 8,13	74,79 ± 11,33
24 ve üzeri	7	3,7	28,57 ± 9,67; KW = 3,965; P = ,457	77,28 ± 17,96; KW = 0,549; P = ,760
<b>Gelir Düzeyi</b>				
Gelir giderden düşük	71	37,4	28,05 ± 9,11	75,42 ± 11,55
Gelir gidere eşit	103	54,2	29,22 ± 8,82	74,86 ± 10,69
Gelir giderden fazla	16	8,4	27,50 ± 9,47; KW = 1,130; P = ,568	77,43 ± 9,32; KW = 0,723; P = ,697
<b>Sınıf</b>				
1. Sınıf	117	61,6	27,41 ± 8,19	74,32 ± 10,73
2. Sınıf	23	12,1	29,26 ± 6,78	77,34 ± 9,13
3. Sınıf	50	26,3	31,22 ± 10,95; KW = 4,426; P = ,109	76,60 ± 11,88; KW = 2,063; P = 2,356
<b>Anne Eğitim Durumu</b>				
Okuryazar	46	24,2	26,13 ± 7,49	73,93 ± 11,41
İlköğretim	111	58,4	29,45 ± 9,33	76,21 ± 10,78
Lise ve üzeri	33	17,4	29,39 ± 9,15; F = 2,419; P = ,092	74,06 ± 10,48; F = 0,968; P = ,382
<b>Baba Eğitim Durumu</b>				
Okuryazar	12	6,3	25,83 ± 7,50	74,00 ± 11,56
İlköğretim	92	48,4	28,19 ± 9,22	74,34 ± 10,82
Lise ve üzeri	86	45,3	29,51 ± 8,83; KW = 2,937; P = ,230	76,47 ± 10,87; KW = 1,915; P = ,384

Tablo 2. Öğrencilerin Sosyal Destek ve İletişime İlişkin Özelliklerine Göre Ölçek Puan Ortalamalarının Dağılımı

Özellikler	Sayı	%	Cep Telefonu Problemlili Kullanım Ölçeği	İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği
<b>İletişim Dersi Alma Durumu</b>				
Evet	122	64,2	28,34 ± 8,67	75,91 ± 11,23
Hayır	68	35,8	29,17 ± 9,49; t = 0,612; P = ,541	74,16 ± 10,22; t = 1,066; P = ,288
<b>Sosyal Hayatı Değerlendirme</b>				
Hiç iyi değil	7	3,7	25,28 ± 7,45	61,85 ± 9,78
Orta	73	38,4	29,63 ± 9,74	73,56 ± 11,03
İyi	85	44,7	28,64 ± 8,14	75,83 ± 9,59
Çok iyi	25	13,2	26,68 ± 9,56; KW = 3,413; P = ,332	82,24 ± 10,43; KW = 20,031; P = ,000
<b>Sosyal desteği kimden alırsınız?</b>				
Aile	127	66,8	27,75 ± 8,56	75,11 ± 10,86
Arkadaş	44	23,2	28,97 ± 8,15	77,11 ± 11,35
Özel bir kişi	19	10,0	33,78 ± 11,73; KW = 6,147; P = ,036	72,26 ± 9,57; KW = 2,313; P = ,315
<b>İletişimin Cep Telefonundan Etkilenme Durumu</b>				
Evet	183	96,3	28,68 ± 9,01	75,13 ± 10,93
Hayır	7	3,7	27,42 ± 8,18; U = 608,000; P = ,820	79,28 ± 9,23; U = 502,000; P = ,332
<b>Cep Telefonu Kullanım Amacı</b>				
Sosyal Medya	108	56,8	31,08 ± 9,40	74,91 ± 10,55
Konuşma, mesaj	25	13,1	23,45 ± 6,20	76,83 ± 11,05
Eğitim	57	30,0	26,15 ± 7,43; KW = 22,138; P = ,000	75,35 ± 11,55; KW = 0,491; P = ,782
<b>Günlük Cep telefonu Kullanma Süresi</b>				
1 saat altı	4	2,1	21,50 ± 4,04	67,00 ± 5,88
1-2 saat	43	22,6	25,11 ± 7,10	73,58 ± 13,12
3-4 saat	93	48,9	28,72 ± 8,22	75,05 ± 10,27
5 saat ve üzeri	50	26,3	32,10 ± 10,55; KW = 15,227; P = ,002	77,86 ± 9,70; KW = 5,836; P = ,120

değerlendirme arasında negatif bir ilişki olduğu ortaya çıkmış, cep telefonu problemlili kullanımı arttıkça iletişim değerlendirme ölçeği puanında istatistiksel olarak anlamlı bir azalma olduğu saptanmıştır ( $P < ,001$ ) (Tablo 4).

## TARTIŞMA

Günümüzde cep telefonu, artık sadece bir uzaktan iletişim aracı olarak kullanılmayan, farklı birçok amaca hizmet eden bir araç

**Tablo 3. Öğrencilerin Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeği ve İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımları**

Ölçekler	Madde Sayısı	Min-Max	X±SS
Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeği	20	13-66	28,64 ± 8,96
İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği	25	37-100	75,28 ± 10,88

**Tablo 4. Öğrencilerin Cep Telefonu Problemleri Kullanımı ve İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki**

Ölçekler	Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeği
İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği	$r = -0,782$ $P < ,001$

olduğu bilinmektedir. Ayrıca cep telefonu, çağımızda neredeyse bilgisayarın gösterdiği bütün özellikleri gösterebilme özelliği bulunmaktadır. Amacına uygun olarak kullanıldığı takdirde iletişim üzerinde de oldukça etkili olan bir araç olduğunu belirtmek gerekmektedir. Ancak özellikle gençlerde yaygın biçimde kullanılmasına ve kullanımın problem oluşturma seviyesine gelmesi, iletişim sorunlarının oluşmasına neden olduğu söylenebilir. Bireylerde var olan kişilik özelliklerinin iletişim becerileri üzerinde etkili olduğunu düşünürsek, problemleri cep telefonu kullanımı iletişim becerilerini de etkileyebilir. Problemleri cep telefonu bağımlılığının iletişim becerileri ile arasındaki ilişkiyi cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, anne ve baba eğitim durumu, iletişim dersi alma durumu, sosyal hayatı değerlendirme, iletişimin cep telefonundan etkilenme durumu, cep telefonu kullanım amacı ve günlük cep telefonu kullanma süresi gibi değişkenler üzerinden incelemenin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Cinsiyetlere göre bakıldığında, öğrencilerin problemleri cep telefonu kullanım ölçeği puanları ve iletişim becerileri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bozkurt ve Minaz<sup>20</sup> yaptığı çalışmada cinsiyet değişkeni ile akıllı telefon bağımlılığı arasında bir ilişki bulunmadığı bildirilmiştir. Yapılan bir başka çalışmada da üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri farklı özellikler yönünden incelenmiş, cinsiyetin iletişim becerileri üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı saptanmıştır.<sup>21</sup> Bu bulgular çalışma bulgularını destekler niteliktedir. Günümüz çağında cep telefonu kullanımı, cinsiyet noktasında farklılık göstermeyen bir durumdur. Özellikle adölesan ve genç olarak tanımlayabileceğimiz grup olan üniversite öğrencilerinde cep telefonu kullanmanın cinsiyet açısından fark bulunmaması beklenen bir durumdur.

Yaş gruplarının problemleri cep telefonu kullanım ölçeği puanları ve iletişim becerileri üzerindeki etkisini incelediğimizde, yaş grubu ile problemleri cep telefonu kullanımı ve iletişim becerilerini puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmamıştır. Cep telefonu bağımlılığına yönelik yapılan birçok çalışmada yaş grupları ile cep telefonu kullanımına yönelik anlamlı ilişki olmadığı bildirilmiştir.<sup>20-23</sup> Problemleri cep telefonu kullanımına ek olarak, iletişim becerileri de yaş grubuna göre farklılık göstermemektedir.<sup>22</sup> Erözkan<sup>24</sup> üniversite düzeyindeki öğrencilerle yapılmış olan araştırma yaşın iletişim becerileri üzerinde yordayıcı bir etkisi olmadığını ortaya koymuştur. Taşkın<sup>25</sup> 2012 yılında yapmış olduğu araştırma da bu sonucu destekler niteliktedir. Araştırmanın üniversite öğrencileri üzerinde yapıyor olması, benzer yaşam olaylarını yaşamasından dolayı yaş gruplarının iletişim becerileri üzerinde etkili olmadığı düşünülebilir.

Çalışmanın önemli bir diğer sonucu öğrencilerin cep telefonunu büyük oranda sosyal medya amacıyla kullandıkları ve sosyal medya

kullanım süresi arttıkça problemleri cep telefonu kullanım düzeyinin yükseliyor olmasıdır. Akıllı cep telefonlarının önemsenmesi gereken özelliklerinden birisi de sosyal medya araçlarının kullanımını kolaylaştırabilmesidir. Akıllı telefonlarla aracılığıyla çok basit ve ulaşılabilir bir uygulama sayesinde Facebook, Whatsapp, Instagram, Twitter gibi milyonlarca kullanıcıya sahip sosyal ağları kullanmak mümkün olmaktadır. "Ülkemizdeki internet kullanıcılarının kullanım amaçlarının istatistiklerine bakıldığında internet kullanım amaçlarının başında sosyal medya kullanımı gelmektedir. 2011 yılında sosyal ağları kullanım oranı %50,8 iken, 2016 yılına gelindiğinde bu oranın %82,4 olduğu görülmektedir."<sup>26,27</sup> Ayrıca yapılan bir çalışmada hemşirelik bölümü öğrencilerinin cep telefonunu en çok sosyal ağ hesaplarına erişme amacıyla kullandıklarını göstermiştir.<sup>28</sup> Bir başka çalışmada öğrencilerin interneti sosyal ağ sitelerine girmek, elektronik posta göndermek, araştırma yapmak, haber okumak amacıyla kullanıldığı belirtilmiştir.<sup>29</sup> Yine benzer bir çalışmada öğrencilerin interneti kullanma amaçlarında ilk sırada bilgi alışverişi, 2. olarak sosyal ağlar olduğu bildirilmiştir.<sup>30</sup> Öğrenciler üzerinde yapılan bir başka çalışmada ilk sırada video izleme ve ikinci sırada sohbet etmenin yer aldığı belirtilmiştir.<sup>31</sup> Bu sonuçlar üniversite öğrencilerinde cep telefonu kullanma ve internete bağlanma amaçları arasında sosyal medyayı kullanmanın ilk dört sırada yer aldığını göstermektedir. Kişilerarası iletişim kurmada önemli bir araç haline gelmiş olan sosyal medyayı kullanıcılar direk bir şekilde iletişim kurma amacıyla kullanılmaktadır. Doğrudan iletişim kurmak birçok kişide stres ve kaygı düzeyini artıracak için kullanıcılar daha çok sosyal medyayı tercih edebilmektedirler.<sup>32</sup> Bu sonuçlara bakıldığında sosyal medya kullanım oranı arttıkça problemleri cep telefonu kullanımının da artabileceği söylenilebilir.

Katılımcıların günlük ortalama akıllı telefon kullanım süresinin problemleri cep telefonu kullanma ölçek puanlarını etkilediği görülmüştür. En düşük problemleri cep telefonu kullanım ölçeği puanı günlük bir saatten az cep telefonu kullanan üniversite öğrencilerinde belirlenmiştir. Buna karşın en yüksek problemleri cep telefonu kullanım ölçeği puanına sahip olan üniversite öğrencileri günlük beş saatten fazla cep telefonu kullanan öğrencilerdir. Bu bulgular doğrultusunda cep telefonu kullanım süresi arttıkça problemleri cep telefonu kullanımının arttığını kanıtlar niteliktedir. Yapılan bir çalışmada öğrencilerin günlük cep telefonu kullandıkları saat ile telefon bağımlılıkları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmış ve süre arttıkça ölçek puanlarının arttığı bildirilmiştir.<sup>33</sup> Bunun yanında, günlük ortalama akıllı telefon kullanım süresinin iletişim becerileri üzerinde bir etkisi olmadığı saptanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin ailelerinden sosyal destek alanların problemleri cep telefonu kullanım ölçeği puanlarının azaldığı saptanmıştır. Yapılan bir çalışmada aileden, arkadaşlardan ve öğretmenden alınan sosyal destek ile internet bağımlılığı puanları arasında negatif yönlü yüksek düzeyde bir ilişki bulunmuştur.<sup>34</sup> Benzer diğer bir çalışmada aileden alınan ve arkadaşlardan alınan desteğin internet bağımlılığını yordadığı ifade edilmiştir.<sup>35</sup> Özel bir kişiden sosyal destek alabilmek için cep telefonu kullanım süresinin artabileceği ve bu yüzden bağımlılık düzeyinin artacağı düşünülmektedir. Çalışma bulguları da aile desteğinin ne kadar önemli olduğunu, cep telefonu kullanım sıklığını azaltabileceğini göstermektedir. Bu yüzden hem kitle iletişim araçları kullanılarak, hem de bireysel ya da grup eğitimlerinde aile



İçerik iletişimin ne kadar önemli olduğu vurgulanmalı ve artırılması için gerekli girişimler ve eğitimler yapılmalıdır.

Çalışma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin cep telefonu problemleri kullanımı ile iletişim becerileri arasında orta düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yapılan alanyazın taraması sonucunda yapılan bir çalışmada sosyal medya bağımlılık düzeyi arttıkça iletişim becerilerinin azaldığı tespit edilmiştir.<sup>36</sup> Başka bir araştırmada katılımcıların iletişim becerileri arttıkça akıllı telefon bağımlılıklarının azaldığı görülmüştür.<sup>37</sup> Bu çalışmalar bulgularımızla benzer nitelikte sonuçlar ortaya koymaktadır.

Bu araştırmada; öğrencilerin tamamının kullandığı cep telefonunun problemleri kullanımı arttıkça iletişim becerileri azalmaktadır. Bireylerle birebir iletişim kurması ve iletişim becerilerini artırması gereken hemşirelik, ebelik, yaşlı bakımı gibi profesyonellerin öğrencilik sırasında; cep telefonunu gerekli olduğu kadar kullanması, iletişim becerilerini geliştirme, kitap okuma, ders çalışma ve yüz yüze iletişime de zaman ayırmaları, cep telefonu ve iletişim arasındaki ilişkinin başka araştırma materyalleriyle de değerlendirilmesi önerilebilir.

**Ethics Committee Approval:** Ethics committee approval was received for this study from the ethics committee of Bingöl University (Date: June 5, 2015, Number: 79879538/044).

**Informed Consent:** Verbal informed consent was obtained from the patients who agreed to take part in the study.

**Peer Review:** Externally peer-reviewed.

**Author Contributions:** Concept – N.Ö.K.; Design – N.Ö.K., N.T.; Supervision – N.Ö.K., N.T.; Resources – N.Ö.K., N.T.; Materials – N.Ö.K., N.T.; Data Collection and/or Processing – N.Ö.K., N.T.; Analysis and/or Interpretation – N.Ö.K., N.T.; Literature Search – N.Ö.K., N.T.; Writing Manuscript – N.Ö.K., N.T.; Critical Review – N.Ö.K., N.T.

**Conflict of Interest:** The authors have no conflicts of interest to declare.

**Financial Disclosure:** The authors declared that this study has received no financial support.

**Etik Komite Onayı:** Bu çalışma için etik komite onayı Bingöl Üniversitesi'nden (Tarih: 5 Haziran 2015, No: 79879538/044/) alınmıştır.

**Hasta Onamı:** Sözlü hasta onamı bu çalışmaya katılan hastalardan alınmıştır.

**Hakem Değerlendirmesi:** Dış bağımsız.

**Yazar Katkıları:** Fikir – N.Ö.K.; Tasarım – N.Ö.K., N.T.; Denetleme – N.Ö.K., N.T.; Kaynaklar – N.Ö.K., N.T.; Malzemeler – N.Ö.K., N.T.; Veri Toplanması ve/veya İşlenmesi – N.Ö.K., N.T.; Analiz ve/veya Yorum – N.Ö.K., N.T.; Literatür Taraması – N.Ö.K., N.T.; Yazıyı Yazan – N.Ö.K., N.T.; Eleştirel İnceleme – N.Ö.K., N.T.

**Çıkar Çatışması:** Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

**Finansal Destek:** Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

## KAYNAKLAR

1. We are Social. *Digital 2021: The Latest Insights into The 'State of Digital'*. 2021. Available at: <https://wearesocial.com/uk/blog/2021/01/digital-2021-the-latest-insights-into-the-state-of-digital>.
2. Akyürek G, Kars SS, Bumin G. Üniversite öğrencilerinde cep telefonlarının problemleri kullanımı ile serbest zaman tatimini ilişkisinin incelenmesi. *Ergoterapi Rehab Derg.* 2018;6(3):191-196.
3. Elhai JD, Dvorak RD, Levine JC, Hall BJ. Problematic smartphone use: a conceptual overview and systematic review of relations with anxiety and depression psychopathology. *J Affect Disord.* 2017;207:251-259. [CrossRef]
4. Hashmi AM, Naz S, Ali AA, Asif A. Smart phones and medical students: pleasant distraction or dangerous addiction? *J Pak Med Assoc.* 2019;69(12):1891-1895. [CrossRef]
5. Roser K, Schoeni A, Foerster M, Röösli M. Problematic mobile phone use of Swiss adolescents: is it linked with mental health or behaviour? *Int J Public Health.* 2016;61(3):307-315. [CrossRef]
6. World Health Organization (WHO). *Electromagnetic Fields and Public Health: Mobile Phones.* Available at: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/electromagnetic-fields-and-public-health-mobil-e-phones>.
7. Thomée S. Mobile phone use and mental health: a review of the research that takes a psychological perspective on exposure. *Int J Environ Res Public Health.* 2018;15(12):1-25. [CrossRef]
8. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması 2020.* Available at: [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679).
9. Bianchi A, Phillips JG. Psychological predictors of problem mobile phone use. *Cyberpsychol Behav.* 2005;8(1):39-51. [CrossRef]
10. Karaköse HB, Yulaf Y. *Üniversite Öğrencilerindeki Akıllı Telefon Bağımlılığının Yaşam Doyumu ve Depresyon Açısından İncelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi; 2019.
11. Pamuk M, Kutlu M. *Türkiye'de Cep Telefonunun Problemleri Kullanımına İlişkin Yapılan Çalışmaların İncelenmesi.* International Academic Research Congress; 2018:400-407.
12. Višnjic A, Veličković VV, Sokolović D, et al. Relationship between the manner of mobile phone use and depression, anxiety, and stress in university students. *Int J Environ Res Public Health.* 2018;15(4):1-11. [CrossRef]
13. Augner C, Hacker GW. Associations between problematic mobile phone use and psychological parameters in young adults. *Int J Public Health.* 2012;57(2):437-441. [CrossRef]
14. Ha JH, Chin B, Park DH, Ryu SH, Yu J. Characteristics of excessive cellular phone use in Korean adolescents. *Cyberpsychol Behav.* 2008;11(6):783-784. [CrossRef]
15. Özcan A, Öğrencilerinde H. İnternet bağımlılığı, yalnızlık ve uyku kalitesinin ilişkisinin belirlenmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Derg.* 2020;5(1):67-72.
16. Ümmet D, Ekşi F. Türkiye'deki genç yetişkinlerde internet bağımlılığı: yalnızlık ve sanal ortam yalnızlık bağlamında bir inceleme. *Addicta: the Turkish Journal on Addictions.* 2016;3(1):29-53.
17. Onay M, Süslü ZH, Kılıcı S. İletişim tarzının ve sözsüz iletişimin çalışanların iş performansına etkisi: posta dağıtıcıları ve hemşireler üzerine bir araştırma. *Organ Yönetim Bilimleri Derg.* 2011;3(1):57-66.
18. Ezen M, Açıkgöz A, Emir B, Özkaraman A. Hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıklarının iletişim becerilerine etkisi. *Kocaeli Med J.* 2019;8(1):130-140.
19. Tekin Ç, Güneş G, Çolak C. Cep telefonu problemleri kullanımı (Pu) ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Med Sci.* 2014;3(3):1361-1381.
20. Bozkurt ÖÇ, Minaz A. Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin ve kullanım amaçlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Üniv Sos Bilimler Enstitüsü Derg.* 2017;9:268-286.
21. Kadakal A, Alver B. Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Int J Eurasian Edu Culture.* 2012;2:2602-4047.
22. Yılmaz Gül E. *Mobil Telefon Bağımlılığının Sosyal Anksiyeteye Etkisinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Sosyal Bilimler Fakültesi, Nişantaşı Üniversitesi; 2015.
23. Özdemir G, Mert A. Yalnızlık duygusunun akıllı telefon bağımlılığına etkisi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Derg.* 2018;8:90-107.
24. Erözkan A. Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Etkileyen Faktörler. *Marmara Univ Eğitim Fak Derg.* 2005;26(26):59-72.

25. Taşkın Ü. *İletişim Becerisinin Çatışma Eğilimi Ve Alınan Anne Baba Tutumları İle İlişkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırşehir: Sosyal Bilimler Fakültesi, Ahi Evran Üniversitesi; 2012.
26. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması*. 2011. Available at: <http://www.tuik.gov.tr/>.
27. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması*. 2016. Available at: <http://www.tuik.gov.tr/>.
28. Mendi B, Oğuz G. Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin sosyal medyayı kullanım özellikleri bağlamında incelenmesi: bir vakıf üniversitesindeki sağlık bilimleri öğrencileri üzerinde değerlendirme. *Gümüşhane Univ İletişim Fak Electron Derg*. 2018;6(1):666-690. [CrossRef]
29. Kaya H, Turan N, Hasanoğlu Ö, Güre Ö, Arslanova E, Elmas G. Hemşirelik fakültesi öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanma amacı ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İletişim Kuram Araştırma Derg*. 2015;40:17-31.
30. Çalışır G, Bir Araç KİK. Olarak sosyal medya: Gümüşhane Üniversitesi iletişim fakültesi öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Humanities Science*. 2015;10(3):115-144.
31. Ulutaşdemir N, Verim E, Bakır E, Deniz E. Geleceğin sağlık Profesyonellerinde internet Bağımlılığının yaşam Kaliteleri üzerine etkisi. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*. 2017;48(2):1-5.
32. Wang JL, Wang HZ, Gaskin J, Wang LH. The role of stress and motivation in problematic smartphone use among college students. *Comput Hum Behav*. 2015;53:181-188. [CrossRef]
33. Noyan CO, Enez-Darçın A, Nurmedov S, et al. Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Anadolu Psikiyatr Derg*. 2015;16(1):73-81.
34. Tanrıverdi S. *Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı İle Algılanan Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi; 2012.
35. Taçyıldız Ö. *Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İzmir: Ege Üniversitesi; 2010.
36. İliş A. *Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığı ile İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzurum: Eğitim Fakültesi, Atatürk Üniversitesi; 2018.
37. Güneş Y. *İnternet Bağımlılığının Yordanmasında Bağlanma Stilleri ve İletişim Becerileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Sosyal Bilimler Fakültesi, Sabahattin Zaim Üniversitesi; 2016: 82.